

จดหมายข่าว มูลนิธิชัยพัฒนา

เดือนธันวาคม ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

องค์นายกกิตติมศักดิ์มูลนิธิชัยพัฒนา

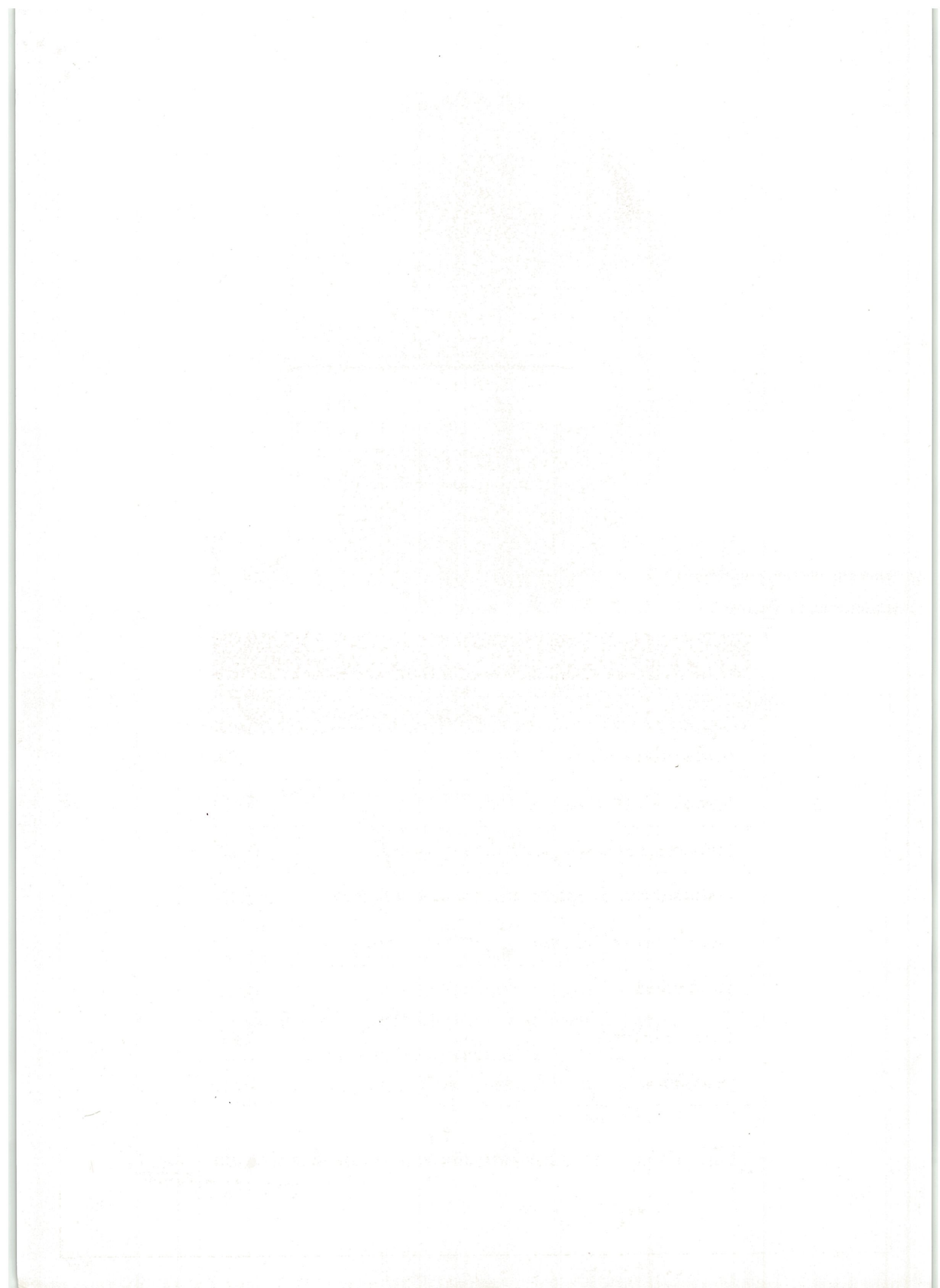

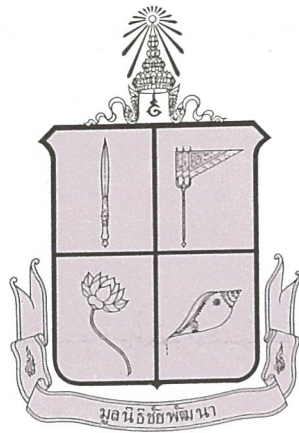
ขอลองทรงพระเจริญยังยืนนาน

๕ ธันวาคม ๒๕๓๕

“ข้อที่พระมหากษัตริยาธิราชเจ้า ทรงประพฤติพระกริยาพร้อมทั้งพระกาย พระวาจาให้สะอาดงดงามตามขัตติยราชประเพณี ดำรงด้วยดีใน เบญจวรรวิรัต เป็นไปในประชาชน ทำให้ประชาชนมีความอบอุ่นใจ สบายใจ ไม่ต้องเกรงว่าจะต้องได้รับพระราชภัยจากองค์พระมหากษัตริย์ สิ่งที่ได้รับจากพระองค์จึงมีแต่พระมหากรุณาธิคุณ พระบรมราชูปถัมภ์ พระบรมราชานุเคราะห์โดยส่วนเดียว ดังจะพึงเห็นได้ว่า เสด็จพระราชดำเนินไปในที่ใดก็เกิดเป็นสุคติขึ้นที่นั่น เพราะเสด็จพระราชดำเนินไปด้วยดี ประชาชนขึ้นบานรับเสด็จฯ ไม่ต้องหลบหนีหลบซ่อน การอาชีพนึกเป็นสุขสะดวก เกิดโภคผลต่าง ๆ ผ่อนคลายความทุกข์เดือดร้อน ดังนั้นนับเป็นศีลอันเป็นทศพิธ-ราชธรรมข้อที่ ๒”

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก

จดหมายข่าว

มูลนิธิชัยพัฒนา

เดือนธันวาคม ๒๕๓๕

สารบัญ

พระเจ้าแผ่นดินของประชาชน	๓
โครงการคลอง แหยด ๖ รอบ	๑๐
การพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๑๔
การตรวจสอบคุณภาพน้ำ บริเวณหนองสนม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	๑๙
กลุ่มบ้านโรงวัวกับชีวิตที่ดีกว่าข้างหน้า	๒๒
รู้ไว้ ได้ประโยชน์	๒๔
ข่าวย่อย มูลนิธิชัยพัฒนา	๒๖
รายนามผู้บริจาค	๓๒

...ไม่มีผู้ใดเกณฑ์ใครมาที่นี่
และไม่มีผู้ใดถูกใครเกณฑ์ให้มาที่นี่
ไม่มีใครนำพาใคร
แต่ความรัก ความเทิดทูน และความศรัทธาอย่างบริสุทธิ์ใจ
“นำพา” พวกเขาให้มาชุมนุมพร้อมเพรียงกันอยู่ ณ ที่นี้
เพียงเพื่อในชีวิตหนึ่งจะได้มีโอกาสกราบลงแทบพระบาท
เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตน...

พระเจ้าแผ่นดินของประชาชน

เหตุเกิดที่บ้านนากอ

วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๒๙

ณ เชียงใหม่ ด่านทิศตะวันออก

๑๕.๐๐ น.

วันนี้แดดจัดมาตั้งแต่ยามสาย และจัดมากขึ้นในยามบ่าย ไม่มีเค้าว่าฝนจะตก จนกระทั่งเมื่อครู่ที่ผ่านมา แสงแดดที่จัดจ้านได้อ่อนตัวสลัวลงฉับพลันทันทีเหมือนแสงตะเกียงที่หรี่ดับลงในทันใด บัดนี้...เปลวแดดที่ระยิบบนผิวน้ำและบนผิวทางลูกรังที่ลาดชันขึ้นสู่เทือกเขาสูงนั้น สลายไปสิ้นแล้ว กลุ่มเมฆดำทะมึนเคลื่อนตัวลอยต่ำเห็นเรี่ยรายอยู่เบื้องบน ฝนคงเทกระหน่ำลงมาในไม่ช้า

กลุ่มชาวบ้านประมาณกว่า ๒๐๐ คน นั่งพับเพียบเรียบร้อย เป็นระเบียบอยู่ข้างทางและบริเวณที่โล่งว่างเชิงเขา ผู้คนทั้งหลาย เหล่านั้นนั่งตากแดดที่อาวระอยู่ตรงนี้มีได้ลุกไปไหนนานหลายชั่วโมง แล้ว ทุกคนนั่งเงียบ สงบ สำนวน จะมียกเว้นเพียงแววตาเท่านั้นที่ ลิงโลด เร่งร่า มีความสุขและมีความหวัง

ข่าว (ที่เดากันว่า) ในหลวงจะเสด็จเพ่งแพร่สะพัดไปเมื่อบายนี้เอง

๑๕.๓๐ น.

ฝูงชนเพิ่มมากขึ้น หลากหลายและมาจากที่ต่าง ๆ กัน ไม่เฉพาะ เพียงแค่หมู่บ้าน หากแต่ในหมู่บ้านใกล้เคียง ไม่เฉพาะแต่คนในวัย หนุ่มสาว หากแต่เด็กและคนชราด้วย บนเส้นทางลูกรังที่ลาดชันขึ้นสู่ เทือกเขาบูโดนั้น มีประชาชนเดินขึ้นลงไม่ขาดสาย เพียงช่วงเวลาไม่นาน นัก บริเวณเชิงเขาและปริณทล็กหนาดำไปด้วยผู้คนนับพัน สรรพสิ่ง ต่าง ๆ ดูจะมีการเคลื่อนไหวคึกคักมากขึ้น แต่ก็ยังคงความสงบ - สำนวนเช่นเดิม ข้าราชการในเครื่องแบบของส่วนจังหวัด และผู้มี หน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานและโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่เริ่ม จับกลุ่มตั้งแถวเตรียมรับเสด็จฯ

นำพระทัยไหลหลั่งดังสายฝน

๑๕.๓๕ น.

ฝนเริ่มสาดเป็นสายและโปรยปรายทั่วบริเวณ ฝนเริ่มหนาเม็ดขึ้นตามลำดับ หนักขึ้นและหนักขึ้น จนในที่สุดก็กระหน่ำลงมาประหนึ่งฟ้ารั่ว ทุกคนเปียกปอน ชุ่มโชกแต่น้ำขึ้นในหัวใจ

ชาวบ้านกลุ่มแรกยังคงนั่งพับเพียบเรียบร้อยอยู่ ณ ที่เดิม ด้วยอากัปกิริยาเช่นเดิมและแวตาก็เป็นเช่นเดิม มีโยที่ฝนจะตกหรือแดดจะออก มีโยว่าจะร้อนหรือจะหนาว และไม่ว่าจะใกล้หรือไกล เขาก็ยังยืนหยัดอยู่ ณ ที่นั้น ด้วยความมั่นคง

๑๕.๔๕ น.

ขบวนรถยนต์พระที่นั่งเคลื่อนเข้าสู่ที่หมาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในชุดฉลองพระองค์เสื้อฝืนน้ำเงินเข้ม และพระมาลากันฝนสีเดียวกัน เสด็จลงจากรถยนต์พระที่นั่งแวกกอนเนียร์ ซึ่งทรงขับมาด้วยพระองค์เองเช่นเคย ทรงโปรดที่จะขับรถยนต์เองเสมอ ขณะเสด็จออกทรงงานและเยี่ยมเยียนราษฎรในถิ่นทุรกันดาร

ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับเจ้าหน้าที่ซึ่งมาคอยเฝ้ารับเสด็จท่ามกลางสายฝนอยู่ครู่หนึ่ง (เจ้าหน้าที่เหล่านี้ส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งคอยตามเสด็จอยู่เป็นประจำ เช่น เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน และเจ้าหน้าที่ส่วนจังหวัดและพื้นที่) แล้วจึงได้มีพระราชดำรัสกับเจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งอย่างทรงมีพระอารมณ์ขันว่า

“วันนี้ คงจะเป็นรายการ หากทัวร์ไม่แท้”

ซึ่งพระองค์คงจะทรงหมายถึงว่า วันนี้คงจะไม่ทรงนำข้าราชการบริพารและคณะเจ้าหน้าที่บุกตะลุยเข้าไปทำงานในดงทาก เช่นที่เคยมีประสบการณ์อันน่าตื่นเต้นกันมาในครั้งก่อน ๆ

หลังจากนั้น ได้เสด็จพระราชดำเนินฝ่าสายฝนที่กำลังตกลงมาอย่างหนักหน่วง นำทุกคนป็นปายขึ้นไปยังฝายทดน้ำไต่แก เชิงเทือกเขาบูโด ทันที

๑๖.๐๐ น.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงประทับยืนอยู่บนฝายทดน้ำไต่แกที่สูงลิบลัว พร้อมด้วยคณะเจ้าหน้าที่ซึ่งแวดล้อมอยู่กลางสายฝนที่สาดซัดมาต้องพระวรกายจนฉลองพระองค์เปียกชุ่มโชก พระหัตถ์ข้างหนึ่งถือแผนที่แผ่นโต มีแผ่นพลาสติกหุ้มไว้กันเปียก พระหัตถ์อีกข้างหนึ่งมีดินสอดำที่ใช้ลากเส้นบนแผนที่และบันทึกข้อมูลต่าง ๆ พระศอกคล้องกล้องถ่ายภาพ และที่กระเป๋าคฉลองพระองค์ข้างซ้ายมีวิทยุสื่อสาร ภาพที่ทรงงานกลางสายฝนบนสันฝายกั้นน้ำครั้งนั้น เป็นภาพที่งดงามแปลกประหลาดที่ให้ความรู้สึกพร้อม ๆ กัน หลายอย่าง อันจะบรรยายเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนมิได้ หลายต่อหลายคนคงได้ผ่านสายตา จากภาพข่าวทางโทรทัศน์บ้าง หนังสือพิมพ์บ้าง แต่กระนั้นก็คงจะไม่ได้ความรู้สึกประทับใจเต็มตื่น เสมือนกับภาพที่เป็นจริงท่ามกลางความเจียบของป่าเขา และสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่ห่างไกลกันเช่นนี้

และไม่ว่าใครก็ตาม หากบังเอิญเห็นภาพในวันนี้ เขาคงจะมีคำถามในหัวใจว่า

“พระเจ้าแผ่นดินผู้เป็นที่รักและเทิดทูนอยู่เหนือเกล้า

ของมหาชนชาวสยาม ซึ่งครั้งหนึ่งเมื่อไม่นานมานี้ทรงพระประชวรหนัก กำลังทรงทำอะไรรู้อยู่ที่นี่ ณ บัดนี้ เพื่อใคร และทำไม”

จุดรวมดวงใจไทยทั้งชาติ

๑๗.๑๐ น.

หลังจากที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราโชบายและพระราชดำริแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องบนสันผายกันน้ำ โตะแกเสริมเรียบร้อยแล้ว ก็ได้เสด็จพระราชดำเนินลงมายังเบื้องล่าง

...บันทึกพระราชดำริ อย่างเป็นทางการของเจ้าหน้าที่สำนักงานกปร. ณ ช่วงเวลาดังกล่าวมีว่า...

“ให้กรมชลประทาน ทำการศึกษาสำรวจความเหมาะสมและความเป็นไปได้เพื่อพิจารณาสร้างอ่างเก็บน้ำและอื่น ๆ ในบริเวณพื้นที่ดังต่อไปนี้

๑) สร้างอ่างเก็บน้ำในเนื้อที่ประมาณ ๓๐ - ๔๐ ไร่ เนื้อบริเวณพื้นที่ทำนาของโครงการ พิกัด ๔๗ N. QH ๙๒๗ - ๐๖๐ (แผนที่ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ระวาง ๕๓๒๑ IV) เพื่อเก็บน้ำโดยผันน้ำมาจากฝายโตะแกในช่องฤดูฝนและจ่ายน้ำให้แก่พื้นที่ทำนาตอนฝนทิ้งช่วง แต่เนื่องจากบริเวณที่จะทำการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำเป็นพื้นที่ปลูกยาง จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้ นายอาหะมะ หะลอดุลลง กำนันตำบลจอบะ และ นายดาหะแม เจ๊ะเต๊ะ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ พิจารณาดำเนินการเจรจากับราษฎรเพื่อให้ความร่วมมือเกี่ยวกับข้อตกลงเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดินบริเวณที่จะสร้างอ่างน้ำ และให้ชี้แจงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการนี้ต่อไป

๒)

๓)

และ ฯลฯ

ขณะที่กำลังเสด็จพระราชดำเนินกลับลงสู่เชิงเทือกเขาเบื้องล่าง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งมักจะตามเสด็จสมเด็จพระราชบิดาไปทุกหนแห่ง ทรงหยุดรถยนต์พระที่นั่ง ณ บริเวณข้างทางที่ประชาชนนั่งรวมกลุ่มกันอยู่เพื่อเฝ้าฯ รอรับเสด็จมาตั้งแต่ตอนบ่าย

๑๗.๑๕ น.

ฝนซาเม็ดลงบ้างแล้ว แต่ก็ยังพรำอยู่ไม่ขาดสาย ละอองฝนไล่ลิวเรียงรายกัน ลงมาเป็นทอดตามแรงลม กระทบยอดไม้ใบหญ้าและใบหน้ากร้านแดดของผู้คน บังเกิด มีเสียงกราวซาเป็นระยะ ๆ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินลงจากรถยนต์พระที่นั่ง และเสด็จฯ ไปยังกลุ่มประชาชนที่กำลังก้มลงกราบแทบฝ่าพระบาทอยู่ ณ ที่นั้น ทรงลด พระวรกายลงประทับนั่งบนพื้นดินที่เปียกแฉะไปด้วยโคลนตม ในท่ามกลาง การห้อมล้อมแห่งพสกนิกรที่จงรักภักดีของพระองค์

ทรงประทับอยู่ ณ ที่นั้น ด้วยพระพักตร์ที่ชื่นบานแจ่มใสเป็นเวลานานเกือบชั่วโมง ทรงได้ถามถึงทุกข์ - สุขความเป็นไปแห่งชีวิต เหตุขัดข้องจากการทำมาหากิน สุขภาพอนามัย ถ้ามถึงความสมัครใจ ที่อาจจะต้องขอความร่วมมือจากราษฎร หากทางราชการจะสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การเกษตรและการทำมาหากินของราษฎรเอง ฯลฯ

หลายคนน้ำตาไหลพรากด้วยความตื้นตันใจ น้ำตานี้เป็นน้ำตาแห่งความปีติสุข และความกตัญญูรู้คุณอย่างมีอาสเสสเร้งและเกล้งให้เกิดขึ้นได้เลย

ทุกคนก็มลงกราบลงกับพื้นดินอีกครั้ง ตามหลังรถยนต์พระที่นั่งที่เคลื่อนออกไปอย่างช้า ๆ เมื่อความมืดสลัวของค่ำคืนกำลังคืบคลานเข้ามาสู่เทือกเขาบูโด อีกครั้งหนึ่ง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระเจ้าแผ่นดินผู้ครองแผ่นดินโดยธรรม

พระเจ้าแผ่นดินผู้เป็นที่รักยิ่งของประชาชน

ขอจงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

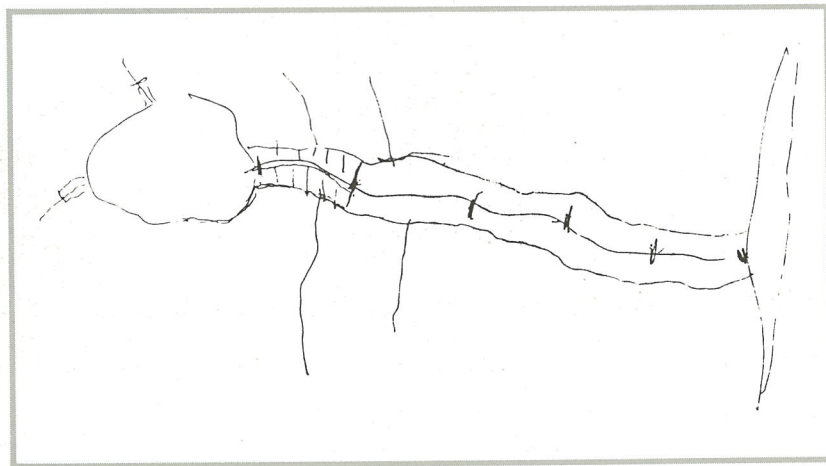
คณะเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร.

และสำนักงานเลขาธิการ มูลนิธิชัยพัฒนา

โครงการฉลอง แชยิด ๖ รอบ^{*}

พิชัยชลสินธุ์

ท่านผู้อ่านที่เคารพ ถ้าผมจะถามท่านว่า ภาพข้างบนนี้คือภาพอะไร?

ผมไม่แน่ใจว่าคำตอบที่จะได้รับมาคืออะไร บ้างก็อาจจะบอกว่า เป็นรูปสเก็ตของตะขาบยักษ์หัวโต บ้างก็ว่าเป็นปลาตุ๊ก บ้างก็ว่าเป็นจิตรกรรมฝาผนังในถ้ำของมนุษย์สมัยหิน สรุปว่า ไม่มีผู้ใดตอบถูกสักคนเดียว

ทุกท่านคงจะงง คงจะฉงน และคงอยากจะทราบภาพปริศนานี้คือภาพอะไร?

^{*} พระราชกระแสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำที่จะต้องแล้วเสร็จในปี ๒๕๔๒

และเมื่อได้ยื่นคำตอบท่านคงจะตกใจกันมากที่สุด ถ้าผมจะบอกกับท่านผู้มีเกียรติ
ทุกท่านว่า เป็นภาพที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงร่างพระราชทานมา

และเป็นภาพสเก็ตแสดงให้เห็นภาพรวมแนวพระราชดำริในการพัฒนาพื้นที่แห่งหนึ่ง
นั่นคือ โครงการพัฒนาลำน้ำแม่ก่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งแม่น้ำสายนี้ไหลจาก
หนองหาน จังหวัดสกลนคร และไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

จะเห็นได้ว่าโครงการแต่ละโครงการที่มีมากมายกระจายอยู่ทั่วผืนแผ่นดินไทยนั้น
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงใช้เวลา ทรงใช้จินตนาการ ทรงใช้พระอัจฉริยภาพ
อย่างมากทีเดียว ทรงทุ่มเทเวลาอย่างมหาศาลเพื่อแก้ไขปัญหาที่พลกนิกรของพระองค์
เผชิญอยู่

ทรงรับสั่งเมื่อเย็นวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ เวลาเกือบทุ่มตรงว่า
“โครงการนี้ เพิ่งมาคิดออกเมื่อสองอาทิตย์นี้เอง”

นั่นคือที่มาของภาพที่ทุกคนมองไม่ออกว่าคืออะไร แต่ทว่าภาพที่ทรงเรียกว่า
ภาพ “ยึกยือ” นั้น เป็นการสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหา น้ำท่วม น้ำแล้ง ของพื้นที่
ทำกินของราษฎร ๒ จังหวัด ถึง ๑๒๐,๐๐๐ ไร่ เมื่อทำสำเร็จแล้วจะเป็นประโยชน์
อย่างมหาศาล

หลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็พระราชทานแผนที่ซึ่งแสดงรายละเอียด
มากขึ้น มากขึ้น และรับสั่งให้สำรวจหาข้อมูลเพิ่มเติม ไม่ว่าจะเกี่ยวกับด้านกายภาพ
เศรษฐกิจสังคม ธรณีวิทยา ตลอดจนทัศนคติของประชาชน จนเป็นแผนที่การพัฒนา
อย่างสมบูรณ์แบบในขั้นตอนสุดท้าย

จากรูปภาพ “ตัวยึกยือ” จนถึงแผนที่โครงการที่สมบูรณ์แบบ
นั้นคือวิวัฒนาการ การจุดติดของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จะเห็นได้ว่าทรงเริ่มอย่างง่าย ๆ ทรงรับสั่งว่า การเผชิญหน้า
เรื่องราวและปัญหาอันมากมาย วิธีการก็คือ ต้องทำให้ง่าย
ต้องทำให้เป็นธรรมดา ต้องหา “แก่น” ของมันก่อน ทรงใช้คำว่า
“Simplifier” กับคนฝรั่งเศสที่มาสัมภาษณ์พระองค์

ถ้าผมจะอธิบายเพียงว่า ในภาพที่เป็นส่วนหัวของตัวยึกยือนั้น แท้ที่จริงคือ

ภาพสเก็ตของหนองหาน หนองน้ำจืดขนาดใหญ่ของสกลนคร เส้นที่เปรียบเสมือน
สันหลังของสัตว์ประหลาดนั้นก็คือ ลำน้ำก่ำ ซึ่งไหลลงสู่ม่านน้ำโขง ตรงปลายหาง
ของรูป ขั้วเป็นปล้อง ๆ ๕ ปล้องนั้น คือฝาย ที่จะกั้นน้ำก่ำเป็นช่วง ๆ ไปเพื่อ
เก็บกักน้ำไว้ใช้ในการเกษตรในฤดูแล้งมีให้ไหลลงสู่ม่านน้ำโขงหมดอย่างเปล่าประโยชน์
เส้นขนาน ๒ เส้น ทั้งซ้ายและขวาของสันหลังหรือลำน้ำ คือลำคลองซึ่งมีพระราช-
กระแสให้ขุดหรือใช้คลองที่มีอยู่ตามธรรมชาติอยู่แล้ว วังเป็นเส้นขนานกับลำน้ำก่ำ
คลองนี้มีบทบาทสำคัญทีเดียว ซึ่งเป็นแนวทางในการวางระบบการจัดการทรัพยากร
แหล่งน้ำ ซึ่งแม้ช่างชลประทานก็ยังทิ้งมากและยอมรับว่าเป็นประโยชน์มาก เป็น
ประโยชน์อย่างไรวินั้น คือตอนหน้าน้ำ ใครว่าอีสานแล้งไม่มีฝน แต่อีสานเหนือน้ำ
มีมากมาย แต่ลุ่มน้ำโขงท่วมไร่นาเสียหายเป็นประจำทุกปี เพราะฉะนั้น
คลองขนานทั้งคู่จะเป็นร่องระบายน้ำไปลงแม่น้ำโขงโดยสะดวก และยังกักเก็บไว้ใช้
ตอนหน้าแล้งได้อีกด้วย ลำน้ำก่ำเองเมื่อมีฝายมากกักน้ำเป็นระยะ ๆ ก็จะเก็บน้ำ
ไว้ใช้ในฤดูแล้งได้ด้วย ผลประโยชน์ก็คือ พื้นที่ที่อยู่ระหว่างลำน้ำก่ำกับคลองทั้ง
ซ้ายและขวาก็จะทำการเพาะปลูกได้อย่างเต็มที่ เพราะจะมีน้ำจากน้ำก่ำและ
จากคลองระบายทั้ง ๒ ข้างเข้าสู่พื้นที่ตลอดเวลา เหมือนดังเส้นขีด ๆ เป็น
ตาหมากรุกที่ทรงวาดไว้เป็นตัวอย่าง

พระราชอัจฉริยะที่ทำให้เรื่องราวอันสลับซับซ้อนมาแสดงอย่างง่าย ๆ โดยภาพที่ยึดตัวนี้ ซึ่งทุกคนไม่ว่าจะทำอะไรอยู่ที่ไหนเมื่อได้ยินคำอธิบายก็สามารถเข้าใจอย่างรวดเร็วและแจ่มแจ้งทั้งสิ้นแสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์ในการเข้าถึง “แก่น” ของปัญหาของแต่ละเรื่องอย่างแท้จริง ทรงเตือนพวกเราพสกนิกรชาวไทยอยู่เสมอว่า ก่อนจะมีความเชื่อใด ๆ จะต้องศึกษาให้จริง วิเคราะห์ด้วยความมีสติ ปัญญาจะต้องอยู่กับตัวเสมอ มิฉะนั้นแล้วเราก็จะมีแต่ปัญหาโดยไม่รู้ว่าประโยชน์จริง ๆ ของชาติบ้านเมืองนั้นอยู่ที่ไหน พฤติกรรมอย่างนี้ ผมคิดว่าจะเป็นอันตรายกับชาติมากกว่าจะส่งผลดีเป็นสิ่งควรระมัดระวังอย่างยิ่ง

ทรงวางโครงการพัฒนาลำน้ำก้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นระยะเวลา ๖ ปี โดยเริ่มเป็นช่วง ๆ ไป และในปี ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นปีเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ จะเสด็จมานมัสการพระธาตุพนมแล้วก็จะตรวจเยี่ยมโครงการ ซึ่งตอนนั้นจะต้องเสร็จเรียบร้อยโดยสมบูรณ์แล้ว

พวกปวงข้าพระพุทธเจ้าขอน้อมรับใส่เกล้าและจะร่วมกันทุกหน่วยเหล่าดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง เพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเป็นของขวัญวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ปี ๒๕๔๒

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

การพัฒนาและรณรงค์ การใช้หญ้าแฝก อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงตระหนักถึงสภาพปัญหาความเสื่อมโทรมของผิวดินอันเป็นผลจากการที่ผิวน้ำดินถูกกัดเซาะจากฝนที่ตกลงมาชะล้างดิน ทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และบางครั้งยังเกิดปัญหาดินพังทลาย ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อพื้นที่ทำการเกษตรและต่อทรัพยากรดินและน้ำ จึงทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานพระราชดำริให้ทดลองใช้หญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำ เนื่องจากเป็นวิธีการที่ใช้เทคโนโลยีแบบง่าย ๆ เกษตรกรสามารถดำเนินการได้เอง ทั้งยังไม่ต้องดูแลรักษาหลังการปลูกมากนัก และประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าวิธีอื่น ๆ ด้วย

พระราชดำริเกี่ยวกับการปลูกหญ้าแฝก เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ศึกษาทดลองการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดินโดยพิจารณาตามลักษณะของภูมิประเทศ ซึ่งแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะดังนี้

๑.๑ การปลูกหญ้าแฝกบนพื้นที่ภูเขา ให้ปลูกตามแนวขวางของความลาดชันและในร่องน้ำของภูเขา เพื่อป้องกันการพังทลายของดินและเพื่อช่วยเก็บความชื้นในดินไว้ด้วย

๑.๒ การปลูกหญ้าแฝกบนพื้นที่ราบ ให้ดำเนินการปลูกในลักษณะต่าง ๆ คือ ปลูกหญ้าแฝกโดยรอบแปลงเพาะปลูกในแต่ละแปลง ๆ ละ ๑ หรือ ๒ แถว สำหรับแปลงพืชไร่ให้ปลูกตามร่องสลักกับพืชไร่

๒. การศึกษาทดลอง ควรเก็บข้อมูลทั้งในด้าน การเจริญเติบโตของลำต้นและราก ความสามารถในการ อนุรักษ์ความสมบูรณ์ของดิน การเก็บความชื้นในดิน และเรื่องพันธุ์ต่าง ๆ

๓. การปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่เก็บกักน้ำของอ่างเก็บน้ำ ควรปลูกตามแนวระดับโดยรอบอ่างเก็บน้ำจำนวน ๓ แนว คือ

๓.๑ ปลูกตามแนวระดับสูงเท่ากับระดับ เก็บกักน้ำ

๓.๒ ปลูกตามแนวสูงกว่าระดับเก็บกักน้ำ ๒๐ เซนติเมตร

๓.๓ ปลูกตามแนวต่ำกว่าระดับเก็บกักน้ำ ๒๐ เซนติเมตร

เพราะปกติน้ำจะสูงไม่ถึงระดับเก็บกักน้ำ อยู่แล้ว

สำหรับการปลูกหญ้าแฝกเป็นแนวรอบพื้นที่เก็บกัก น้ำ จะให้ประโยชน์อย่างน้อย ๒ ประการ ดังนี้

(๑) ป้องกันดินพังทลายลงในอ่างเก็บน้ำ ทำให้ อ่างเก็บน้ำไม่ตื้นเขิน และถ้าต้องการขุดดินในอ่างเก็บน้ำ ไปใช้ประโยชน์ ก็สามารถนำเครื่องจักรวิ่งข้ามแนว หญ้าแฝกเข้าไปขุดได้ เพราะหญ้าแฝกจะไม่ตาย

(๒) การปลูกหญ้าแฝกเป็นแนวรอบอ่างเก็บน้ำ จะช่วยรักษาหน้าดินเหนืออ่าง ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ขึ้น และเป็นการช่วยให้ป่าไม้บริเวณพื้นที่รับน้ำ (watershed) สมบูรณ์ขึ้นอย่างรวดเร็ว

๔. ศึกษาทดลองการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ เป็นลูกรัง เพื่อศึกษาว่า รากสามารถหยั่งลงได้ลึกมากน้อย เพียงใด และสามารถกระเบิดดินลูกรังและดินดานได้หรือไม่ เพียงใด

๕. การปลูกหญ้าแฝกเพื่อควบคุมการเกิดร่องน้ำ แบบลึก และลดการกัดเซาะของน้ำในร่องน้ำ

๕.๑ ปลูกในลักษณะตัววีคว่าในร่องน้ำ แล้วปลูกแฝกต่อเป็นแนวยาวไปตามเส้นขึ้นความสูงใน ลักษณะ “ก้างปลา” โดยมีระยะห่างระหว่างแถวตาม แนวตั้งหรือมีค่า Vertical Interval ๑ เมตร เพื่อหยุดยั้ง

การกัดเซาะร่องน้ำ และกระจายน้ำให้ไหลซึมลงในดิน
หน้าแนวแฝก

๕.๒ ปลุกเป็นแนวเส้นตรงขวางร่องน้ำ ซึ่ง
จะช่วยให้สามารถเก็บกักตะกอนไว้ในร่องน้ำและ
ทับถมจนเต็ม

๖. การปลูกหญ้าแฝกเพื่อใช้เป็นแนวกันไฟ
ควรทดลองปลูกในแหล่งที่มีหญ้าคา โดยปลูกล้อมหญ้าคา
ในลักษณะ “เป็นรั้วเป็นเชลขังหญ้าคา” แล้วทดลองเผา
หญ้าคา เพื่อศึกษาว่าแฝกสามารถป้องกันไฟลุกลามได้
มากน้อยเพียงใด

๗. การปลูกหญ้าแฝกล้อมรอบไม้ผล จะสามารถ
ป้องกันไม่ให้ดินรอบ ๆ ต้นไม้เป็นหลุม ในขณะเดียวกัน
ก็สามารถตัดใบแฝกคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นไว้ได้

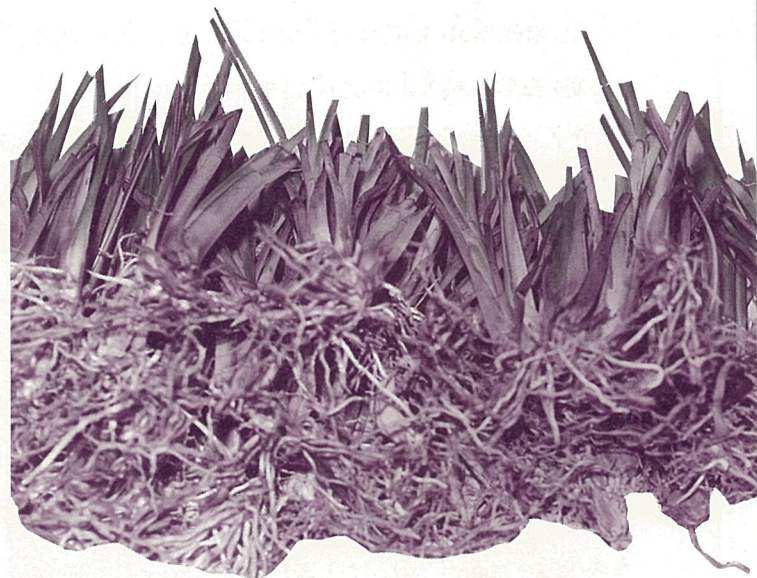
๘. การคัดเลือกสายพันธุ์หญ้าแฝกเป็นสิ่งสำคัญ
มาก จะต้องเลือกพันธุ์ที่ไม่สามารถกระจายได้โดยเมล็ด

เพราะถ้าเป็นสายพันธุ์ที่แพร่กระจายโดยทางเมล็ดแล้ว
อาจจะเป็นอันตรายในอนาคต

ทำไมหญ้าแฝกจึงเป็นพืชที่เหมาะสมสำหรับระบบ
การอนุรักษ์ดินและรักษาความชุ่มชื้นของดิน

แม้ว่าในระยะหลายปีมานี้ จะได้มีการทดลองปลูก
หญ้าและต้นไม้หลายชนิดเพื่อใช้เป็นพืชป้องกันดินพังทลาย
แต่หญ้าแฝกเป็นพืชชนิดเดียวเท่านั้นที่ได้ผ่านการทดสอบ
จากการสังเกตหญ้าแฝก *zizanioides* ทั่วโลกพบว่า เป็น
พืชที่มีลักษณะเด่นและเหมาะสมที่จะปลูกเพื่ออนุรักษ์ดิน
และรักษาความชุ่มชื้น ไม่มีพืชใดเสมอเหมือนในเรื่องมี
ความทนทานและความหลากหลาย ลักษณะเฉพาะต่าง ๆ
ของหญ้าแฝกได้แก่

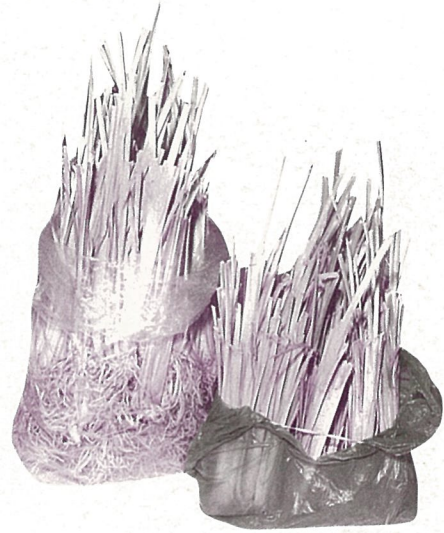
- เมื่อปลูกอย่างถูกต้องแล้ว หญ้าแฝก *zizanioides*
จะเติบโตเป็นแนวรั้วที่หนาแน่นอย่างรวดเร็ว
- มีรากเป็นเส้นใยที่แข็งแรง สามารถทะลุและซอนไซ
ลงในดินลึกได้ถึง ๓ เมตร ด้านหน้าต่อการที่ดินเป็นโพรง
และแตกกระแหงได้

- มีอายุข้ามปีและไม่ต้องดูแลมาก
- ปกติแล้วไม่แพร่พันธุ์ด้วยเมล็ด และเนื่องจากไม่มีหน่อหรือแขนงจึงไม่กลายเป็นวัชพืช
- มีเหง้าอยู่ใต้ดินซึ่งจะช่วยให้ปลอดภัยจากไฟไหม้หรือถูกสัตว์เคี้ยว
- การมีใบที่แหลมและรากที่มีกลิ่นทำให้สัตว์จำพวกหนู และสัตว์อื่น ๆ ไม่รบกวน
- ใบและรากของหญ้าแฝกจะทนทานต่อโรคพืชทุกชนิด

โดยทั่วไปสัตว์ไม่ชอบรสชาติของหญ้าแฝก แต่ใบอ่อนสามารถใช้เป็นอาหารสัตว์หรือใช้แทนหญ้าแห้งได้ (ในรัฐคานาฮากะ อินเดีย หญ้าแฝก *zizanioides* ชนิดที่เกษตรกรเลือกมาปลูกมีใบอ่อนกว่าและสัตว์ชอบมากกว่า หญ้าชนิดนี้มีความหนากว่า และทนต่อความแห้งแล้งได้มากกว่าชนิดอื่น ๆ ที่ปลูกกันอยู่)

- เป็นหญ้าที่ทนต่อความแห้งแล้งและน้ำท่วมได้ทั้งสองประการ เมื่อปลูกโตแล้วจะทนทานต่อความแห้งแล้งและทนต่อน้ำขังเป็นเวลานานได้

- ไม่แย่งอาหารพืชที่แฝกคลุมไว้ ได้พิสูจน์แล้วว่าหญ้าแฝกไม่มีผลทางลบต่อผลผลิตของพืชผลทางการเกษตรที่ใช้เป็นอาหารที่อยู่ข้างเคียง และอาจจะช่วยเพิ่มผลผลิตเสียด้วย

- หญ้าแฝกอาจจะมีไมคอร์ไรซาที่ประกอบด้วยไนโตรเจน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้มันเติบโตและเขียวตลอดปี

- ต้นทุนต่ำและง่ายต่อการปลูกเป็นแนวรั้ว ง่ายต่อการรักษาและการรื้อทิ้งเมื่อไม่ต้องการใช้

- ขึ้นได้ในดินทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยหรือไม่ ในสภาพเป็นกรดต่างของดินแบบใด ๆ หรือในดินเค็มรวมทั้งในทราย หิน กรวดหรือแม้แต่ในดินที่มีธาตุอลูมินัมมาก

- ขึ้นได้ในหลายสภาพอากาศ ปกติจะขึ้นในพื้นที่ที่ฝนตกเฉลี่ยต่อปีระหว่าง ๒๐๐ ถึง ๖,๐๐๐ มิลลิเมตร และอยู่ในอุณหภูมิระหว่าง -๙ ถึง ๔๕ องศาเซลเซียส

● เป็นพืชที่ได้ประโยชน์ที่สุด แม้ว่าพืชอื่น ๆ จะตายไปเนื่องจากความแห้งแล้ง น้ำท่วมศัตรูพืช โรค ไฟไหม้ หรือสาเหตุอื่น ๆ แต่หญ้าแฝกจะยังคงป้องกันดินให้พ้นจากการทำลายของฝนที่จะตกลงมาต่อ ๆ ไป

การรณรงค์การใช้หญ้าแฝก

คณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เน้นความสำคัญในการรณรงค์การใช้พันธุ์ที่ถูกต้องคือพันธุ์ *Vetiveria Zizanioides* ซึ่งทางธนาคารโลกได้ให้ความสนใจในการศึกษาทดลองการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน และพบว่าเป็นแฝกพันธุ์ที่ให้ผลดีที่สุด และรณรงค์ให้ใช้วิธีการปลูกที่ถูกต้องกับลักษณะพื้นที่ลาดต่าง ๆ เช่น ลาดเท ลาดเนิน ลาดเขา ไหล่ถนน ต้องมีการวัดระดับ

contour ที่แม่นยำ โดยนักวัดระดับก่อนการปลูกด้วย ส่วนเรื่องการเพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์ และการแจกจ่ายนั้น ควรจะระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความยุ่งยากหรือใช้พันธุ์ผิด กลายเป็นวัชพืช และก่อให้เกิดปัญหาต่อไปในอนาคตได้

ขณะนี้ คณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้จัดตั้งคณะทำงานวางแผนแม่บทการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก และคณะทำงานติดตามและประเมินผลการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก เพื่อที่จะให้มีการพัฒนาและใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำให้เกิดประโยชน์ และถูกต้องอย่างแท้จริงขึ้น ซึ่งคณะทำงานทั้ง ๒ ชุด ก็ได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวอย่างรีบเร่งแล้ว

● ระบบบำบัดน้ำเสีย แบบผสมผสาน โดยใช้วิธีธรรมชาติ (ปลูกพืชน้ำเพื่อดูดซับความสกปรก) และเทคโนโลยีแบบประหยัด (เติมอากาศโดยเครื่องกังหันน้ำชัยพัฒนา)

โดยเพิ่มการติดตั้งตะแกรงดักขยะ เพิ่มการติดตั้งอุปกรณ์ลดความเร็วของน้ำบริเวณปากท่อที่เชื่อมต่อกับคลองที่ใช้เป็นระบบบำบัด เปลี่ยนพืชน้ำจากกกอียิปต์เป็นกกช้างแทน เนื่องจากสามารถหาพันธุ์จากพื้นที่ได้ง่ายกว่า และได้เริ่มเดินระบบบำบัดน้ำเสียใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๔ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

การศึกษาและตรวจสอบคุณภาพน้ำ

การเก็บตัวอย่างน้ำตามจุดต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ และนำมาตรวจวิเคราะห์ในห้องทดลองในช่วงปี ๒๕๓๕ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

๑. **อุณหภูมิของน้ำ** ตรวจวัดค่าได้ประมาณ ๒๗ องศาเซลเซียส ซึ่งถือว่าเป็นระดับปกติ เนื่องจากแหล่งน้ำทั่ว ๆ ไปมีมาตรฐานกำหนดอยู่ในระหว่าง ๒๓-๓๒ องศาเซลเซียส

๒. **ค่าความเป็นกรดเป็นด่างของน้ำ** (pH) อยู่ในระดับ ๗.๕ - ๗.๘ ถือว่ามีค่าค่อนข้างเป็นกลาง ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว น้ำที่ไม่เป็นอันตรายต่อน้ำและสิ่งมีชีวิตในน้ำนั้น จะมีค่าอยู่ระหว่าง ๕ - ๙

๓. **ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ** (Dissolved Oxygen หรือ DO) โดยปกติแล้วไม่ควรมีค่าต่ำกว่า ๔ มิลลิกรัมต่อลิตร ปรากฏว่าระบบบำบัดน้ำเสียสามารถช่วยเพิ่มออกซิเจนในน้ำเสียได้จาก ๐.๕ เป็น ๔.๕ มิลลิกรัมต่อลิตรก่อนที่จะปล่อยลงสู่หนองสนม อย่างไรก็ตาม น้ำในหนองสนมยังมีปริมาณออกซิเจนในน้ำสูงถึง ๖.๘ มิลลิกรัมต่อลิตร เนื่องจากมีสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน (Blue and Green Algae) จำนวนมาก ได้ทำการสังเคราะห์แสงช่วยเพิ่มออกซิเจนให้กับน้ำ และเป็นแหล่งอาหารของสัตว์น้ำได้อีกด้วย

๔. **ค่าบีโอดี** (Biochemical Oxygen Demand) และ**ค่าซีโอดี** (Chemical Oxygen Demand) เป็นการวัดค่าความสกปรกของน้ำเสียโดยใช้กระบวนการทางชีวและ

ทางเคมี ซึ่งจะเป็นดัชนีที่บอกสถานภาพของน้ำได้เป็นอย่างดี ตามมาตรฐานของแหล่งน้ำทั่วไปได้กำหนดค่าบีโอดีไว้ไม่เกิน ๖ มิลลิกรัมต่อลิตร และค่าซีโอดีไม่เกิน ๑๐ มิลลิกรัมต่อลิตร ซึ่งจากการตรวจสอบคุณภาพน้ำปรากฏว่า น้ำเสียจากชุมชนก่อนไหลเข้าสู่ระบบบำบัดมีค่าบีโอดี ๑๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าซีโอดี ๑๒๕ มิลลิกรัมต่อลิตร เมื่อผ่านระบบบำบัดแล้วจะมีค่าบีโอดีประมาณ ๓๕ และค่าซีโอดี ๕๕ มิลลิกรัมต่อลิตร ซึ่งยังคงสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดและเมื่อปล่อยลงสู่หนองสนมก็จะได้รับการบำบัดต่อ โดยกระบวนการทางธรรมชาติ จนกระทั่งน้ำมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ต้องการ

๕. ปริมาณสารแขวนลอย (Suspended Solid หรือ SS) หมายถึง มลสารที่ไม่ละลายในน้ำ แต่มีขนาดเล็กพอที่จะแขวนลอยอยู่ในน้ำได้ ซึ่งมาตรฐานน้ำทิ้งได้กำหนด ค่าปริมาณสารแขวนลอยที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำทั่ว ๆ ไปจะต้องไม่เกิน ๓๐ มิลลิกรัมต่อลิตร ซึ่งผลการศึกษาคูณภาพน้ำปรากฏว่า เมื่อผ่านกระบวนการบำบัดแล้วปริมาณสารแขวนลอยได้ลดลงจากประมาณ ๙๕ มิลลิกรัมต่อลิตร เหลือเพียง ๓๐ มิลลิกรัมต่อลิตร และเมื่อปล่อยลงหนองสนมแล้ว ปริมาณสารแขวนลอยจะได้รับการกรองโดยผักตบชวา จนมีค่าลดลงเหลือ ๑๕ มิลลิกรัมต่อลิตร ซึ่งถือว่าเป็นค่าที่ปลอดภัยและไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพของน้ำ

๖. ปริมาณฟอสฟอรัสและไนโตรเจน (Total Phosphorous, Total Nitrogen) ถ้าแหล่งน้ำมีปริมาณฟอสฟอรัสและไนโตรเจนเจือปนสูงจะก่อให้เกิดปฏิกิริยา Eutrophication มีผลทำให้พืชน้ำเจริญเติบโตเร็ว และเกิดการเน่าเสียได้ สำหรับที่หนองสนม น้ำเสียก่อนเข้าสู่ระบบบำบัดมีค่าฟอสฟอรัส ๒.๒๙ และไนโตรเจน ๒๘.๓๐ มิลลิกรัมต่อลิตร เมื่อผ่านขั้นตอนการบำบัดแล้ว จะมีค่าลดลงเหลือ ๑.๘๙ และ ๑๗.๐๖ มิลลิกรัมต่อลิตร ตามลำดับหลังจากปล่อยลงสู่หนองสนมแล้วจะได้รับการ

ผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ ของระบบบำบัดน้ำเสียหนองสนม ปี ๒๕๓๔ และปี ๒๕๓๕

องค์ประกอบ ที่ศึกษา	น้ำเสียก่อนเข้า สู่ระบบบำบัด	น้ำทิ้งลง หนองสนม	น้ำใน หนองสนม
อุณหภูมิของน้ำ	๒๗ (๒๗)	๒๗ (๒๗)	๒๗ (๒๗)
pH	๗.๕ (๗.๕)	๗.๘ (๗.๘)	๗.๘ (๗.๘)
DO (มิลลิกรัมต่อลิตร)	๐.๕ (๐.๕)	๔.๒ (๔.๕)	๖.๘ (๖.๘)
BOD (มิลลิกรัมต่อลิตร)	๘๕ (๑๐๐)	๓๕ (๓๕)	๒๒ (๑๘)
COD (มิลลิกรัมต่อลิตร)	๑๐๕ (๑๒๕)	๖๘ (๕๕)	๓๕ (๒๘)
SS (มิลลิกรัมต่อลิตร)	๑๐๐ (๙๕)	๓๐ (๓๐)	๒๔ (๑๕)
Total Phosphorous	(๒.๙๕)	(๑.๘๙)	(๐.๘๖)
Total Nitrogen	(๒๘.๓๐)	(๑๗.๐๖)	(๑๔.๒๘)

หมายเหตุ ๑. ค่าต่าง ๆ เป็นค่าเฉลี่ยในช่วงฤดูร้อน และฤดูหนาว สำหรับฤดูฝนไม่ได้เก็บข้อมูล

๒. ตัวเลขใน () คือค่าเฉลี่ยในปี ๒๕๓๕

บำบัดโดยการใช่มักตบชวา จะสามารถลดค่าฟอสฟอรัสลงได้เหลือ ๐.๘๘ และไนโตรเจนเหลือ ๑๔.๒๘ มิลลิกรัมต่อลิตร ทำให้น้ำมีคุณภาพดีขึ้น

สรุป

จากผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำในปี ๒๕๓๔ และปี ๒๕๓๕ โดยพิจารณาจากค่า BOD และ SS ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญแล้ว จะเห็นได้ว่า เมื่อน้ำเสียผ่านเข้าระบบบำบัดแล้วทิ้งลงหนองสนมนั้น ค่าของ BOD และ SS ได้ลดลงอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ซึ่งแสดงว่าคุณภาพน้ำเริ่มดีขึ้น อย่างไรก็ตาม การศึกษา วิจัยและพัฒนา จะต้องติดตามผลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อที่จะได้นำข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บบันทึกไว้มามีวิเคราะห์ผลเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขและปรับปรุงระบบต่อไป

กลุ่มบ้านโรงวัว

กับชีวิตที่ดีกว่าข้างหน้า

บ้านโรงวัว ตำบลสบสอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ แม้จะมีสภาพทางกายภาพตั้งอยู่ริมฝั่งน้ำแม่ปิง ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ที่ใกล้แม่น้ำ แต่ก็ยังมีสภาพพื้นที่แห้งแล้งดินขาดความสมบูรณ์ในการประกอบเกษตรกรรม ชาวบ้านปลูกพริกและหอมแดงเป็นหลัก มีรายได้ต่อปีต่ำมาก ปลูกข้าวไม่พอกิน และมีชีวิตความเป็นอยู่ขาดแคลนในหลาย ๆ ด้าน

ครั้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีนายพิศิษฐ์ วรอุไร เป็นหัวหน้าศูนย์ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการฝึกอบรมและสาธิต ตลอดจนเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลให้แก่กลุ่มชาวบ้านและเยาวชน ได้เข้าไปร่วมกับชาวบ้านโรงวัวจำนวน ๔ ครอบครัว ซึ่งรวมตัวกันเพื่อที่จะพัฒนาตนเอง โดยศูนย์ฯ ได้ให้การฝึกอบรมในเรื่องปลูกมะม่วงพันธุ์ดีและให้การสนับสนุนพันธุ์มะม่วงเขียวเสวยให้ทดลองปลูกคนละ ๑๐๐ ต้น ในช่วงกลางฤดูฝน ซึ่งสมาชิกได้เอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี บางครอบครัวต้องหาน้ำจากแม่น้ำปิงไกลถึง ๔๐๐ - ๕๐๐ เมตร เพื่อให้น้ำกับมะม่วงที่ปลูกไว้ แต่ก็ไม่สามารถจะทนกับความแห้งแล้งได้ มะม่วงส่วนใหญ่จะตาย เหลือรอดไปถึงฤดูฝนใหม่ได้ไม่ถึง ๓๐ ต้น

ความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ของสมาชิก จากมะม่วงสุไม้ดอก

ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ให้ความเอาใจใส่ดูแลสมาชิกอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากได้เห็นความมุ่งมั่นของสมาชิก ซึ่งในปีต่อมาได้มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็นกลุ่มถึงจำนวน ๓๘ ครอบครัว ทางศูนย์ฯ จึงได้เสนอซื้อที่ดินใกล้แม่น้ำรวม ๓๘ ไร่ โดยเงินกองทุนหมุนเวียนพระราชทานเพื่อใช้ทำแปลงรวมเพื่อพัฒนาด้านเกษตรกรรมตั้งแต่นั้นมา กลุ่มชาวบ้านก็ได้รับการฝึกให้รู้จักการปลูกแกลดิโอลัสเพื่อผลิตหัวพันธุ์ โดยมีดอกเป็นผลพลอยได้เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ นอกจากนั้น ศูนย์ฯ ยังได้สนับสนุนมะม่วงพันธุ์ดีหลายพันธุ์ และให้ความรู้ในการขยายพันธุ์มะม่วงด้วย ในระยะ ๒-๓ ปีต่อมา จากการที่สมาชิกได้หันมาสนใจมะม่วงและแกลดิโอลัสมากขึ้น เนื่องจากมีลู่ทางในการทำรายได้ดี ชาวบ้านในหมู่บ้านโรงวัวก็ได้ขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น จนปัจจุบันนี้มีสมาชิกรวมอยู่ทั้งสิ้น ๔๗ ครอบครัว

สถานการณ์ปัจจุบัน

สมาชิกกลุ่มบ้านโรงวัวจำนวน ๔๗ ครอบครัว ประกอบด้วยคนเมือง ๔๒ ครอบครัว และกะเหรี่ยง ๕ ครอบครัว ได้มีความเห็นร่วมกันว่า เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันในที่ทำกินของตนว่าจะร่วมกันตลอดไป และสามารถสืบทอดกรรมสิทธิ์ถึงทายาทได้ สมาชิกของกลุ่มจึงได้นำที่ดินของตนที่เป็นแปลงต่อเนื่องกัน และมีเอกสารสิทธิ์ขึ้นโฉนดแล้ว ถวายเป็นที่ดินของมูลนิธิชัยพัฒนา ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๙๓ ไร่ ๔๑ ตารางวา ตั้งแต่วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และยังคงทำกินในที่ดินรวมนี้ตลอดมา

ในปัจจุบัน สมาชิกมีมะม่วง ลำไย และแกลดิโอลัสเป็นพืชหลัก รายได้รวมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ มีประมาณ ๑ ล้านบาท ซึ่งร้อยละ ๖๐ ได้มาจากการขายดอกแกลดิโอลัสซึ่งส่งตรงถึงผู้ขายส่งในกรุงเทพฯ (ปากคลองตลาด) และในเชียงใหม่ด้วย ส่วนที่เหลือได้จากการขายผลลำไยเป็นปีแรก และจากมะม่วงพันธุ์ต่าง ๆ ถึงแม้รายได้จะยังไม่สูงนัก แต่ก็ทำให้ทุกคนครอบครัวของสมาชิกกลุ่มบ้านโรงวัว มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีอาหารสมบูรณ์ขึ้น มีการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้น มีเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับชีวิตประจำวันอย่างครบครัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผลจากการดำเนินงานพัฒนากลุ่มบ้านโรงวัวของศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรให้ดีขึ้น สมดังพระราชปณิธานตามแนวพระราชดำริในการที่จะช่วยเหลือและสงเคราะห์ราษฎรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีและสามารถพึ่งตนเองได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของสมาชิกกลุ่มบ้านโรงวัวนั้น กล่าวได้ว่าเนื่องจากความประพฤติกและการปฏิบัติของสมาชิกของกลุ่มเอง ความซื่อสัตย์ ความขยันที่ปรากฏเห็นได้อย่างชัดเจน และยังไปกว่านั้น สมาชิกจะไม่รอรับความช่วยเหลือจากศูนย์บริการการพัฒนา หรือหน่วยงานอื่นใด สิ่งที่สมาชิกกลุ่มได้พิจารณาเห็นว่า จำเป็นต้องทำ ก็จะต้องลงมือและพยายามทำร่วมกัน หากมีอุปสรรคหรือปัญหาที่เกินขีดความสามารถของกลุ่ม ประธานหรือกรรมการของกลุ่มก็จะปรึกษาและขอรับคำแนะนำจากศูนย์บริการการพัฒนา เพื่อนำไปพัฒนาและช่วยตนเอง ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับราษฎรที่ควรจะได้รับการสนับสนุนและถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาตนเอง เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีและความมั่นคงของครอบครัวในอนาคต ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญของสังคม และประเทศชาติสืบต่อไป

รู้ไว้ได้ประโยชน์

ท่านทราบหรือไม่ว่า

- ในบริษัทที่มีพนักงานอยู่เพียง ๕๐ คน หากพนักงานทุกคนใช้กระดาษทั้ง ๒ หน้า เพียง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ของปริมาณกระดาษทั้งหมดที่ใช้ใน ๑ ปี บริษัทนั้นจะอนุรักษ์ต้นไม้ที่จะใช้ผลิตกระดาษไว้ได้ถึง ๑๐ ต้นต่อปี

- ถ้าเรานำเอากระดาษที่ใช้แล้วในสำนักงาน หมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ในปริมาณกระดาษ ๑ ต้น เราจะอนุรักษ์ต้นไม้ไว้ได้ ๑๗ ต้น เนื่องจากการผลิตกระดาษจากกระดาษที่ใช้แล้ว จะใช้พลังงานเพียง ๖๐ เปอร์เซ็นต์ เมื่อเทียบกับกระบวนการผลิตจากเยื่อไม้ และทุก ๆ ต้น ของกระดาษที่ใช้แล้ว หากนำมาหมุนเวียนผลิตขึ้นใหม่ จะประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ ๔,๒๐๐ กิโลวัตต์ และจะประหยัดน้ำได้ถึง ๗,๐๐๐ แกลลอน

- ควรฝึกนิสัยประหยัด ด้วยการใช้กระดาษทั้ง ๒ ด้าน ของจดหมายไม่ควรใช้ครั้งเดียวและฉีกทิ้ง หากเป็นการใช้ภายใน เพียงขีดคำข้อความเดิมทิ้ง ก็จะสามารถนำมาใช้ใหม่ได้อีกหลายครั้ง

- ในการใช้ยานพาหนะประเภทรถยนต์ ถ้าหากท่านได้ตั้งเครื่องยนต์ให้ดีแล้ว จะประหยัดเชื้อเพลิงได้ถึง ๔๐ เปอร์เซ็นต์ และก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์จะลดลงถึง ๔๗ เปอร์เซ็นต์ โดยเทียบเคียงกับรถยนต์ที่ตั้งเครื่องไม่ถูกต้อง

- ถ้าหากเรายังใช้น้ำมันในอัตราปริมาณที่ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ เราจะยังคงมีน้ำมันเหลือให้ใช้ในโลกนี้อีกเพียง ๓๕ ปี เท่านั้น

- การเปิดน้ำจากก๊อกล้างจานเพื่อล้างจาน จำนวนประมาณ ๒๐ ใบ ในแต่ละคราว จะสิ้นเปลืองน้ำไป ๓๐ แกลลอน หรือเท่ากับเปิดน้ำต่อสายยางล้างรถยนต์ขนาดกลาง ๑ คัน แต่หากเปิดน้ำใส่อ่าง และล้างจานในอ่างในจำนวนจานเท่ากัน และเปิดน้ำใส่ถึงใช้ผ้าเช็ดรถแทน จะประหยัดน้ำได้ถึง ๒๐-๒๕ แกลลอน ในแต่ละครั้ง

- โถชักโครก เมื่อใช้แต่ละครั้งต้องสูญเสียน้ำไปประมาณ ๙-๑๔ ลิตร ฉะนั้น หากจะปัสสาวะขอให้ไปใช้ที่ปัสสาวะแทน ยกเว้นสุภาพสตรีในกรณีที่ไม่มีที่ปัสสาวะสำหรับสตรีจะเป็นการขลุกขลัก การใช้ชักโครกสำหรับการปัสสาวะครั้งเดียวเป็นการไม่คุ้มค่าและสิ้นเปลืองโดยใช่เหตุ
- การอาบน้ำในอ่างอาบน้ำ จะใช้น้ำ ๑๑๐ ลิตรต่อคน หากอาบน้ำฝักบัวจะใช้น้ำเพียง ๒๐ ลิตรต่อคน เช่นเดียวกับตักอาบจากถังน้ำ ท่านลองคำนวณดูว่า สถานบริการประเภทอาบและอบจะใช้น้ำนั้นละเท่าใด
- การล้างผักและผลไม้ เมื่อจะล้างผักผลไม้หรืออาหาร ให้เปิดน้ำใส่ภาชนะ ปิดก๊อกน้ำขณะที่ล้าง และเปิดน้ำใหม่เมื่อต้องการจะเปลี่ยนน้ำ อย่าล้างผัก-ผลไม้โดยการเปิดน้ำจากก๊อก เพราะแค่ ๕ นาที ท่านเสียน้ำไปโดยไม่จำเป็น ๔๕ ลิตร
- การเช็ดถู ควรเช็ดถูด้วยการตักน้ำใส่ถังมาก่อน แล้วเอาผ้าหรือเครื่องเช็ดถูจุ่มลงในน้ำ ไม่ควรใช้น้ำจากสายยางโดยตรง เพราะจะทำให้สูญเสียน้ำไปถึง ๒๐๐ ลิตร ใน ๕ นาที
- การซักผ้า หากซักผ้าด้วยมือ ขอให้แช่น้ำก่อนซัก และเปลี่ยนน้ำในภาชนะรองรับ อย่าเปิดน้ำจากก๊อกลงภาชนะซักผ้าตลอดเวลา เพราะเพียง ๒๐ นาที ท่านจะเสียน้ำไป ๘๐ ลิตร
- ควรหมั่นตรวจสอบระบบท่อประปา เช่น ก๊อกน้ำ สุขภัณฑ์ต่าง ๆ อย่าให้แตกรั่ว น้ำที่หยดจากรอยแตกรั่วจะเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ถึงวันละประมาณ ๔๐๐ ลิตร และหากหยดรั่วเร็วจะเสียไปถึงวันละ ๓,๐๐๐ ลิตร อย่างน่าเสียดาย
- เปิดน้ำในอ่างล้างหน้า เพื่อแปรงฟันอย่างเดียวโดยไม่ปิดน้ำเมื่อท่านแปรงฟันเสร็จจะสูญเสียน้ำไป ๕ แกลลอนอย่างน่าเสียดายในการแปรงฟันแต่ละครา
- ควรเลือกใช้หลอดไฟฟ้าชนิดที่ประหยัดไฟได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหลอดฟลูออเรสเซนต์หรือหลอดนีออน นอกจากจะประหยัดไฟแล้ว ยังลดปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศโดยทั่วไปได้อีกด้วย

โปรดช่วยกันอนุรักษ์ - พื้ทักษิณสิ่งแวดล้อม
เพื่อคุณภาพชีวิตของทุกคน

ข่าว

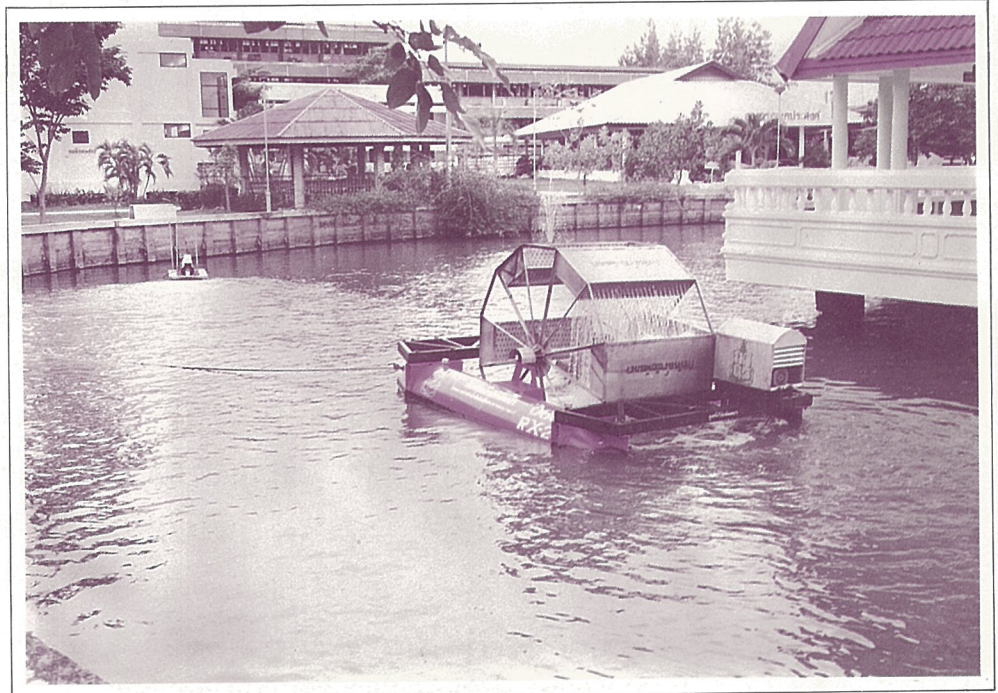
ย่อ

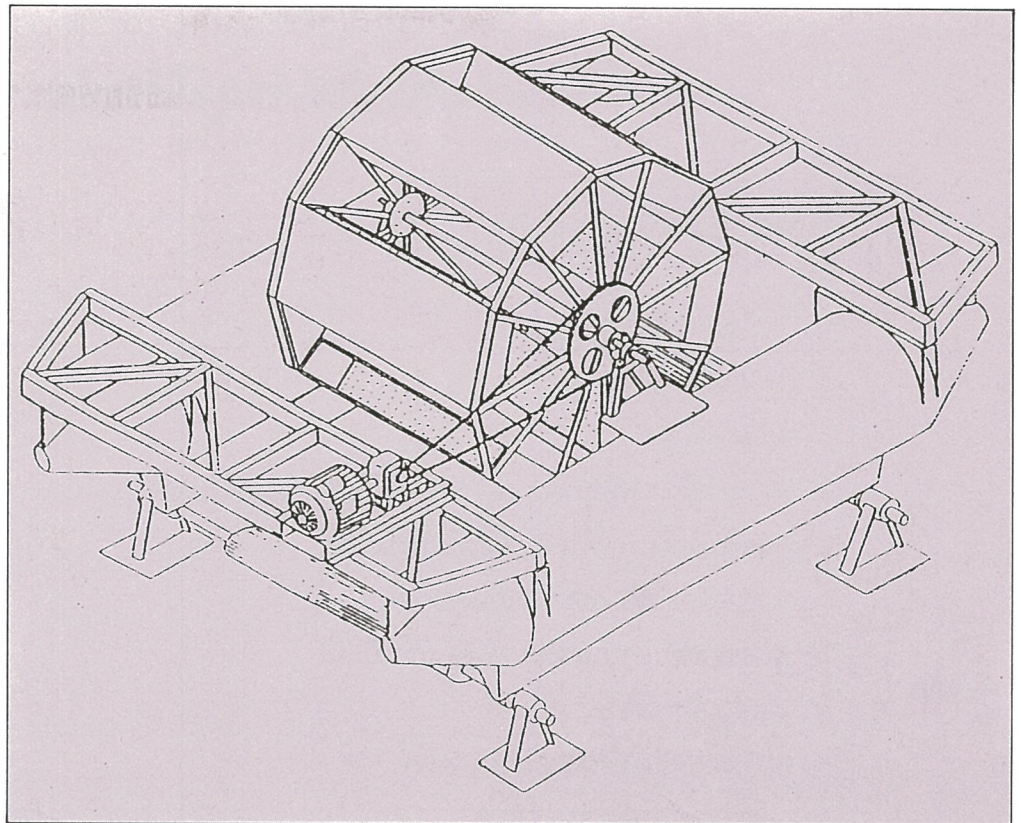
มูลนิธิชัยพัฒนา

การขอรับสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์นายกกิตติมศักดิ์ มูลนิธิชัยพัฒนา ได้พระราชทานแนวพระราชดำริให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและองค์กรเอกชนได้ร่วมมือกันอย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องน้ำเน่าเสีย ซึ่งชุมชนต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดกำลังประสบปัญหามากขึ้น นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยังได้ทรงคิดค้นการประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศใต้น้ำเพื่อช่วยกำจัดน้ำเสีย และพระราชทานให้กรมชลประทานดำเนินการผลิต ซึ่งได้มีการนำไปใช้ในสถานที่ต่าง ๆ และรู้จักกันแพร่หลายอยู่ในขณะนี้คือ “กังหันน้ำชัยพัฒนา”

เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการที่ได้มีพระมหากรุณาธิคุณประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือกำจัดน้ำเสียราคาถูกขึ้น เพื่อบรรเทาปัญหามลพิษทางน้ำของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ มูลนิธิชัยพัฒนาจึงได้ดำเนินการ

ขอรับสิทธิบัตร “เครื่องกลเดิมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย” ในพระปรมาภิไธย โดยยื่นต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ตั้งแต่วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๓๕ และได้รับการประกาศโฆษณาเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๕ เพื่อเปิดโอกาส ให้แก่ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับสิทธิบัตรที่ประกาศโฆษณา ไม่ว่าจะเป็นในด้านสิทธิอัน พึงมีในคำขอรับสิทธิบัตร หรือด้านความใหม่ หรือในกรณีอื่น ได้คัดค้านภายใน กำหนด ๑๘๐ วัน หลังจากนั้น จะได้มีการตรวจสอบการประดิษฐ์ตามขั้นตอน และเงื่อนไขที่กำหนดตามนโยบายพระราชบัญญัติสิทธิบัตร และพิจารณาดำเนินการ ออกสิทธิบัตรต่อไป

เครื่องกลเดิมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอยที่ขอรับสิทธิบัตรนั้นจะมีลักษณะ สำคัญประกอบไปด้วยช่องดักวิดน้ำ จำนวน ๖ ช่อง ที่มีลักษณะเปิด มีพื้นที่หน้าตัดเป็น สี่เหลี่ยมคางหมู และมีพื้นที่บางด้านของช่องเจาะเป็นรูพรุน ทั้งหมดติดตั้งอยู่บนโครง กังหันน้ำที่มีโครงด้านข้างทั้ง ๒ ด้าน เป็นรูป ๑๒ เหลี่ยม โดยติดตั้งอยู่บนเหลี่ยมใน ระยะห่างที่เท่ากัน ที่ศูนย์กลางปลายเพลทั้ง ๒ ข้างของโครงกังหันน้ำ มีจุดรองรับการ หมุนอยู่ที่ตุ๊กตาซึ่งติดตั้งอยู่บนตัวทุ่นลอยของแต่ละด้าน โดยมีแหล่งกำเนิดพลังงานโดย การส่งผ่านกำลังพาให้ชุดกังหันน้ำหมุนดักวิดน้ำจากส่วนลึกประมาณ ๕๐-๘๐ เซนติเมตร แล้วถ่ายเทน้ำลงมาเพื่อเป็นการเดิมอากาศให้กับน้ำ

ผลการดำเนินงานบำบัดน้ำเสียของมูลนิธิชัยพัฒนา

● โครงการที่ดำเนินการแล้ว

๑. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า
๒. วัดบวรนิเวศวิหาร
๓. สวนสัตว์ดุสิต
๔. สระน้ำหลังโรงเรียนจิตรลดา และคลองข้างกองราชพาหนะ
๕. คลองเม่งเส็ง ภายในพระที่นั่งอัมพรสถาน
๖. บริเวณสระแก้ว เทศบาลเมืองลพบุรี
๗. คลองแม่ข่า อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๘. วัดเบญจมบพิตร
๙. สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค
๑๐. วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร
๑๑. บึงห้วยโจด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
๑๒. สโมสรกรุงเทพกรีฑา
๑๓. บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด
๑๔. กองพลทหารม้าที่ ๒ รักษาพระองค์ สนามเป้า
๑๕. หอนงสนม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
๑๖. กรมแผนที่ทหาร

● โครงการที่จะดำเนินการต่อไป

๑. วัดสวนแก้ว จังหวัดนนทบุรี
๒. บริเวณที่ทิ้งขยะ อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี
๓. วัดเทพศิรินทราวาส
๔. กรมการขนส่งทางบก
๕. สระน้ำรอบบริเวณบริเวณพระราชวังสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
๖. บริเวณคูคลองรอบเรือนจำกลางคลองเปรม กรมราชทัณฑ์
๗. กรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ค่ายนวมินทราชินี

มูลนิธิชัยพัฒนาร่วมกับสถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนาประเทศไทย จัดการประชุมวิชาการ ประจำปี ๒๕๓๕ เรื่อง “โครงสร้างเศรษฐกิจไทย : เส้นทางสู่ความสมดุล ?”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานมูลนิธิ
ชัยพัฒนา จะเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดการสัมมนา และเข้าร่วมการ
สัมมนาวิชาการ ประจำปี ๒๕๓๕ ซึ่งมูลนิธิชัยพัฒนากับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา
ประเทศไทยเป็นผู้จัด เรื่อง “โครงสร้างเศรษฐกิจไทย : เส้นทางสู่ความสมดุล ?”
(Thailand 's Economic Structure : Towards Balanced Development ?)
ระหว่างวันที่ ๑๒-๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๕ ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ซิตี้ จอมเทียน
พัทยา

การประชุมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอผลงานวิจัย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
และข้อเสนอแนะใน ๔ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑. การกระจายผลพวงของการพัฒนา
๒. การเติบโตทางภาคอุตสาหกรรม : ใครได้ใครเสีย
๓. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว : คุณภาพหรือปริมาณ
๔. เกษตรไทย : ราษฎรอาวุโส

มูลนิธิชัยพัฒนา ได้ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือที่รู้จักกัน
ในนาม “ทีดีอาร์ไอ” ดำเนินการจัดสัมมนา มา ๒ ครั้งแล้ว คือเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓
ในเรื่อง “ผลกระทบต่องานแวดล้อมเมื่อไทยจะเป็น NIC” และ ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ภายใต้
หัวข้อเรื่อง “แนวทางการศึกษาเพื่ออนาคตของชาติ” ได้มีผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วย
ราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การภาคเอกชน มหาวิทยาลัย องค์การพัฒนาเอกชน รวมทั้ง
ผู้แทนจากองค์กรต่างประเทศ ซึ่งการประชุมสัมมนาดังกล่าวประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง

การบำบัดน้ำเสียบริเวณสระน้ำวัดเทพศิรินทราวาส

พระสาสนโสภณ เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส ได้ขอความร่วมมือมายัง
มูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อดำเนินการบำบัดน้ำเสียในสระน้ำ และดูแลด้านสุขาภิบาลของ
วัด เนื่องจากประสบปัญหาน้ำเน่าเสีย ทำให้ส่งกลิ่นเหม็นและสัตว์น้ำในสระตายเป็น
จำนวนมาก

มูลนิธิชัยพัฒนา ได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการปฏิบัติงานและได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร กรมชลประทาน กองทัพอากาศที่ ๑ กรมประมง การรถไฟแห่งประเทศไทย และกรมทางหลวง เพื่อดำเนินการในระหว่างวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ - ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ โดยจะทำการขุดลอกสระน้ำเอาตะกอนที่สะสมมาเป็นเวลานานหลายปีแล้ว ออก ก่อนที่จะดำเนินการตามวิธีในการบำบัดน้ำเสีย ซึ่งทางมูลนิธิชัยพัฒนากำลังศึกษาและวิจัยอยู่ คาดว่าจะสามารถบรรเทาปัญหาแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณสระน้ำวัดเทพศิรินทราวาสได้ ทั้งนี้จะได้มีการศึกษาติดตามผล และตรวจสอบคุณภาพน้ำเป็นระยะ ๆ ต่อไป

ราชการตื่นตัวตามแนวพระราชดำริ ประมูลให้ขุดดินเพื่อประหยัดงบประมาณ

จากแนวพระราชดำริที่ให้ดำเนินการเปิดประมูลขุดดินและซื้อดินที่ได้จากการขุดนั้นไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ ในกรณีของการก่อสร้าง เช่น การขุดสระน้ำขนาดใหญ่หรือการสร้างอ่างเก็บน้ำ เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการจ้างรับเหมามาขุดดินและยังมีผลพลอยได้จากดินที่ขุดได้อีกด้วยนั้น เป็นเหตุให้ทางราชการได้ตื่นตัวศึกษาถึงแนวทางอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ดังกล่าว เพื่อนำมาใช้กับระบบวิธีการของราชการบ้างแล้ว

ทั้งนี้ จากตัวอย่างจากการที่มูลนิธิชัยพัฒนาได้ดำเนินการในโครงการสระเก็บน้ำพระราม ๙ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บริเวณคลอง ๕-๖ อำเภอธัญบุรี และอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยขุดสระขนาดใหญ่ (ประมาณ ๓,๕๐๐ ไร่) เพื่อกักเก็บน้ำบางส่วนที่ไหลบ่ามาจากทางภาคเหนือในหน้าฝน อันเป็นการบรรเทาน้ำท่วมในพื้นที่ตอนล่างโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร และยังสามารถเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในการเกษตรในหน้าแล้งด้วย โดยทำการเปิดประมูลให้ผู้สนใจเข้าทำการประมูลการขุดสระและซื้อดินที่ได้จากการขุดไปด้วย

การดำเนินงานดังกล่าว เป็นแนวพระราชดำริและนับเป็นวิธีการใหม่ ซึ่งขณะนั้นสำนักนายกรัฐมนตรีได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากระเบียบวิธีการของราชการที่ปฏิบัติอยู่นั้น จะต้องทำการประมูลว่าจ้างบริษัทเอกชนให้เข้าทำการขุดดิน (เช่น ในกรณีการสร้างอ่างเก็บน้ำ เป็นต้น ซึ่งทางราชการต้องเสี่ยงประมาณการจ้าง) ในขณะที่มูลนิธิชัยพัฒนาเปิดประมูลให้ขุดสระและขายดิน ซึ่งไม่ต้องอิงงบประมาณการขุดเลย และยังได้ประโยชน์จากการขายดินมาทำการพัฒนาสระนี้ต่อไปด้วย ทางสำนักนายกรัฐมนตรีจึงได้มาศึกษาวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ที่มูลนิธิชัยพัฒนาดำเนินการอยู่ เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขระเบียบราชการในกรณีเช่นนี้ อันจะทำให้ทางราชการได้ประโยชน์สูงสุดต่อไป

นับเป็นอีกก้าวหนึ่งที่แนวพระราชดำรินี้ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระเบียบและวิธีการของราชการไปในทางที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์มากขึ้นแก่ราชการโดยส่วนรวมต่อไป

รายนามผู้บริจาคสมทบ

มูลนิธิชัยพัฒนา

เดือนกรกฎาคม – ตุลาคม ๒๕๓๕

กรกฎาคม

๑. คุณสมชาย เอนกกลากากิจ	๕๐๐ บาท
๒. คุณจิราพร พิชารัตน์	๕,๐๐๐ บาท
๓. ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๒๐,๐๐๐ บาท
๔. คุณพัสดา เดชวรสิทธิ์	๔,๐๐๐ บาท
๕. คุณประยูร ลิ้มปวยอม	๒๐๐ บาท
๖. คณะนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอ วันที่ ๓๒, ๓๓	๑๐,๐๐๐ บาท
๗. คุณบุบผา คนเจริญ ณ ออยุธยา	๕๐๐ บาท
๘. คุณสุรินทร์ นิ่มนวล	๑๐๐ บาท
๙. คุณจ้านงค์ จันทะนาม	๑๕๐ บาท
๑๐. ดร.กาญจนา รุ่งทรานนท์	๙๐ บาท
๑๑. คุณฉัตรไชย ฉัตรทอง	๙๐ บาท
๑๒. ครอบครัววงศ์ชะอุม	๑,๐๐๐ บาท
๑๓. คุณพันธ์ศักดิ์ - คุณสุนทรี วิโรจน์เวชภัณฑ์	๕,๐๐๐ บาท
๑๔. คุณผจงศิลป์ เฟิงมาก	๑๐๐ บาท
๑๕. คุณเครือวัลย์ สุขเจริญ	๑๐๐ บาท
๑๖. ดร.บรรพต วีระสัย	๒,๐๐๐ บาท
๑๗. คุณเสาวลักษณ์ สุวรรณประกร	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๑๘. คุณพิชิต คงล้มมา	๒๑๐ บาท
๑๙. พระครูวินัยธรเล็ก เนกขมโม	๒๐๐ บาท
๒๐. คุณประชัย เลี้ยวไพรด์	๒๘,๕๐๐ บาท

สิงหาคม

๒๑. คุณมนตรี ลัทธิธรรม	๑,๐๐๐ บาท
------------------------	-----------

๒๒. ท่านผู้หญิงวิระยา ชวกุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๒๓. สิงหา ๓๕ ประชาวมใจ	๒๖,๓๑๔,๗๕๑.๔๒ บาท
๒๔. คุณพรณี ลัทธิธรรม	๑,๐๘๐ บาท
๒๕. คุณสุวรรณา พันทรีย	๑,๐๐๐ บาท
๒๖. คุณยวงคำ อ่อนท้วม	๕๐๐ บาท
๒๗. เลิศสินมุลนิธิ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๒๘. ท่านผู้หญิงวิระยา ชวกุล	๑๐,๐๐๐ บาท
๒๙. คุณธรรมปน พานิชเลิศ	๒๗๐ บาท
๓๐. คุณจ้านงค์ จันทะนาม	๑๕๐ บาท
๓๑. คุณประยูร ลิ้มปวยอม	๒๐๐ บาท
๓๒. คุณพีรเศรษฐ์ ชมภูนิ่ม	๕๐๐ บาท
๓๓. คุณอุบลศรี ชุมหาญจัน	๒,๐๐๐ บาท
๓๔. คุณศรีสอางค์ ชุมหาญจัน	๓,๐๐๐ บาท
๓๕. คุณสิริโรจน์ วงศ์นิษฐ์	๓๐๐ บาท
๓๖. คุณศิริพร ทิพย์รัตน์	๑,๕๐๐ บาท
๓๗. Mrs. Bonnie Davis	๗,๕๐๐ บาท
๓๘. คุณบุญเรือง ราวศิริ	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๙. คุณอาจ แจ่มกระจ่าง	๕,๐๐๐ บาท
๔๐. คุณอภิชัย สัตตะลิน	๑,๐๐๐ บาท
๔๑. คุณโอภาส กฤตยารักษ์	๑,๐๐๐ บาท
๔๒. คุณประชัย เลี้ยวไพรด์	๒๘,๕๐๐ บาท

กันยายน

๔๓. ท่านผู้หญิงอุศนา ปราโมช	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๔๔. พลเอกเปรม ติณสูลานนท์	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๔๕. ท่านผู้หญิงวิระยา ชวกุล	๒๐,๐๐๐ บาท

๔๖. คุณสิริโรจน์ วงศ์นิษฐ์	๓๐๐ บาท
๔๗. พระครูวินัยธรเล็ก เนกขัมโม	๒๐๐ บาท
๔๘. พันตรีขึ้น นุชนารถ	๑,๐๐๐ บาท
๔๙. ผู้อำนวยการกองกิจการระหว่างประเทศ	๖๑๐ บาท
๕๐. กัปตันขวัญรัฐ แสงทัญญู	๓,๐๐๐ บาท
๕๑. นักเรียนเก่าวิชาวุฒิชัย รุ่ง ๔๕	๓,๓๐๐ บาท
๕๒. คุณจิระวรรณ เศษะเสน	๕๐๐ บาท
๕๓. บริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๕๔. คุณวิชัย - คุณมาลี ทิตตภักดิ์	๘๓๐,๐๐๐ บาท
๕๕. บริษัท ห้างเซ็นทรัล ดีพาร์ทเมนต์สโตร์ จำกัด	๕๐,๐๐๐ บาท
๕๖. บริษัท ลิ้นเท็กส์ (ประเทศไทย) จำกัด	๕๐,๐๐๐ บาท
๕๗. คุณวันชัย อิศวานิชิต	๕๐,๐๐๐ บาท
๕๘. สมาคมมิตรภาพไทย - จีน	๒๐,๐๐๐ บาท
๕๙. บริษัท ศรีร่วมจิตพัฒนา จำกัด	๕,๐๐๐ บาท
๖๐. ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๕,๐๐๐ บาท
๖๑. คุณจรรยา คงสุวรรณ	๒,๐๐๐ บาท
๖๒. คุณประยูร ลิมปพยอม	๒๐๐ บาท
๖๓. คุณสุจิตต์ ศรีบุญเรือง	๒๖๐ บาท
๖๔. คุณจ่านงค์ จันทะนาม	๑๕๐ บาท
๖๕. คุณบุญนาถ ยงใจฤๅ	๑,๐๐๐ บาท
๖๖. กรมการขนส่งทางบก.	๒๐,๐๐๐ บาท
๖๗. ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (นายอานันท์ ปันยารชุน) และคณะรัฐมนตรี	๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๖๘. คุณประชัย เลี้ยวไพรัตน์	๒๘,๕๐๐ บาท

ตุลาคม

๖๙. บริษัท ไทยปาร์ติเกิลโปรดักส์ จำกัด	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๗๐. คุณนิตยา ชัชวาลย์	๕,๐๐๐ บาท
๗๑. คุณณอมศรี นินนาทนนท์	๑๐,๐๐๐ บาท
๗๒. คุณสิริโรจน์ วงศ์นิษฐ์	๓๐๐ บาท
๗๓. คุณจ่านงค์ จันทะนาม	๒๐๐ บาท
๗๔. คุณสุจินต์ ศรีบุญเรือง	๒๓๐ บาท
๗๕. บริษัท รองเท้าบาจา แห่งประเทศไทย จำกัด	๕๐๐,๐๐๐ บาท

๗๖. คุณละออ ศิริลักษณ์	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๗๗. คณะครู อาจารย์ และนักเรียน รวมทั้ง ผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๗๘. คุณดวงรัตน์ ทะยาภรณ์	๕๐,๐๐๐ บาท
๗๙. คุณรัชนี พลกุล	๑,๐๐๐ บาท
๘๐. คุณประยูร ลิมปพยอม	๒๐๐ บาท
๘๑. พระครูวินัยธรเล็ก เนกขัมโม	๒๐๐ บาท
๘๒. คุณประชัย เลี้ยวไพรัตน์	๒๘,๓๐๐ บาท
รวมยอดเงินบริจาคสมทบในมูลนิธิชัยพัฒนา เดือนกรกฎาคม - ตุลาคม ๒๕๓๕ ๔๗,๔๗๓,๔๔๑.๕๒ บาท	

จดหมายข่าว

มูลนิธิชัยพัฒนา

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่กิจการและผลการดำเนินงานของมูลนิธิชัยพัฒนา
- เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ความเคลื่อนไหวและกิจกรรมของมูลนิธิชัยพัฒนา อันเป็นประโยชน์ต่อมวลสมาชิกและผู้สนใจโดยทั่วไป
- เพื่อเป็นศูนย์กลางการประสานงานและประสานความร่วมมือในงานของมูลนิธิชัยพัฒนากับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้สนใจในกิจกรรมของมูลนิธิชัยพัฒนาทั้งปวง

จดหมายข่าวมูลนิธิชัยพัฒนา จัดทำโดย
สำนักงานเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา อาคารชัยพัฒนา
สวนจิตรลดา ดุสิต กรุงเทพฯ 10303
โทรศัพท์ 280-6193-200

รายพระนามและรายนามคณะกรรมการ

มูลนิธิชัยพัฒนา

1) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช	นายกิตติมงคล
2) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	ประธานกรรมการ
3) หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์	กรรมการ
4) พลอากาศตรีกำธน สินธวานนท์	กรรมการ
5) นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการ
6) นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา	กรรมการ
7) พลเอกเทียนชัย จันทมุกดา	กรรมการ
8) นายจริย ตูลยานนท์	กรรมการ
9) นายปรโมทย์ ไม้กลัด	กรรมการ
10) พลตรีประถม บุรณศิริ	กรรมการและเหรัญญิก
11) นายพิมลศักดิ์ สุวรรณทัต	กรรมการและรองเหรัญญิก
12) นายสุเมธ ตันติเวชกุล	กรรมการและเลขาธิการ
13) นายมนูญ มุกข์ประดิษฐ์	กรรมการและรองเลขาธิการ

การบริจาคสมทบมูลนิธิชัยพัฒนา จำนวนเงินที่บริจาคสามารถนำไปลดหย่อนภาษีเงินได้ในปีที่บริจาค การบริจาคสามารถติดต่อได้ที่

- 1) สำนักงานเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา อาคารชัยพัฒนา สวนจิตรลดา โทร. 280-6193-200
- 2) เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา (นายสุเมธ ตันติเวชกุล) โทร. 280-6231
- 3) เหรัญญิกมูลนิธิชัยพัฒนา (พลตรีประถม บุรณศิริ) โทร. 282-0904 ต่อ 272

หมายเหตุ ในกรณีที่ประสงค์จะจ่ายทางธนาคาร กรุณาส่งจ่ายมูลนิธิชัยพัฒนา ปณ. จิตรลดา กรุงเทพฯ 10303

